URZĄD MIEJSKI
W ZABRZU
województwo śląskie
Wydział Oświaty

Zabrze, 9.02.2022 r.

KOMUNIKAT NR 4/2022

w sprawie egzekucji administracyjnej obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki

I. Obowiązek szkolny oraz obowiązek nauki.

1. Zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 14.12.2016 r. Prawo oświatowe (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1082 ze zm.) nauka jest obowiązkowa do ukończenia 18 roku życia. Obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat, oraz trwa do ukończenia szkoły podstawowej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 roku życia.
2. Zgodnie z art. 36 ust. 9 ww. ustawy, po ukończeniu szkoły podstawowej obowiązek nauki spełnia się przez uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadpodstawowej lub realizowanie, zgodnie z odrębnymi przepisami, przygotowania zawodowego u pracodawcy. Za spełnianie obowiązku szkolnego i nauki uznaje się również udział dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu głębokim w zajęciach rewalidacyjno – wychowawczych, organizowanych zgodnie z odrębnymi przepisami.
3. Zgodnie z art. 40 ust.1 ww. ustawy, rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu są obowiązani do:

- dopełnienia czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły;
- zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne;
- zapewnienia dziecku warunków umożliwiających przygotowywanie się do zajęć;
- informowania, w terminie do dnia 30 września każdego roku, dyrektora szkoły podstawowej, w obwodzie której dziecko mieszka, o realizacji obowiązku szkolnego.

II. Środki egzekucji administracyjnej za niespełnianie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki.

1. Przez niespełnienie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki należy rozumieć nieusprawiedliwioną nieobecność w okresie jednego miesiąca na co najmniej 50%:

- obowiązkowych zajęciach edukacyjnych w szkole podstawowej, szkole ponadpodstawowej lub placówce;
- zajęć w przypadku spełniania obowiązku nauki w sposób określony w art. 36 ust. 9 pkt 2 i w przepisach wydanych na podstawie art. 36 ust. 16 ww. ustawy.

2. Zgodnie z art. 42 ust. 1 ww. ustawy niespełnienie niespełnianie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
3. Środkiem przymuszającym do wyegzekwowania obowiązku szkolnego i obowiązku nauki jest grzywna w celu przymuszenia.

4. Grzywny nie stosuje się wobec ucznia, jako osoby małoletniej. Zgodnie z art. 120 § 2 ustawy z dnia 17.06.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tj. Dz.U. 2020 r., poz. 1427 ze zm.) nieuczęszczanie dziecka do szkoły skutkować będzie nałożeniem grzywny na jego przedstawicieli ustawowych. Tym samym egzekwowany będzie rodzicielski obowiązek zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia.
5. Grzywna w celu przymuszenia może być nakładana kilkakrotnie w tej samej lub wyższej kwocie. Każdorazowo nałożona grzywna nie może przekraczać kwoty 10 000 zł., a grzywny nakładane wielokrotnie nie mogą łącznie przekroczyć kwoty 50 000 zł. (art. 121 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji).

III. Obowiązek informowania o spełnianiu obowiązku szkolnego lub nauki.

1. Zgodnie z art. 40 ust. 2 ustawy Prawo oświatowe, rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu lub nauki, na żądanie Prezydenta Miasta Zabrza, są obowiązani informować go o formie spełniania obowiązku nauki przez dziecko i zmianach w tym zakresie.
2. Rodzice dziecka realizującego obowiązek szkolny lub nauki poza szkołą na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 37 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe, są obowiązani do zapewnienia dziecku warunków nauki określonych w tym zezwoleniu.

IV. Wierzyciel obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki.

1. Wierzycielem obowiązku szkolnego jest dyrektor szkoły, w obwodzie którego zamieszkuje dziecko, a Miasto Zabrze jest wierzycielem dla obowiązku nauki wypełnianego przez młodzież (w wieku 16-18 lat) zamieszkałą na terenie Miasta Zabrze.
2. Do podstawowych obowiązków wierzyciela należy:

- wystosowanie upomnienia – art. 15 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- wystawienie tytułu wykonawczego – art. 26 § 1 i art. 27 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- wystąpienie z wnioskiem o wszczęcie egzekucji – art. 26 § 1 i art. 28 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- Wniosek oraz tytuł wykonawczy z załączonym dowodem doręczenia upomnienia składa się w organie egzekucyjnym, którym jest właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego art. 20 § 1 pkt 2 oraz art. 1a pkt 14 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym, tj. Wydział Oświaty.

V. Powinności dyrektora szkoły w ramach kontroli spełniania obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

1. Zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe dyrektorzy publicznych szkół podstawowych:

- kontrolują spełnianie obowiązku szkolnego przez dzieci zamieszkałe w obwodach tych szkół;
- kontrolują wykonywanie obowiązków, o których mowa w art. 40 ust. 1 pkt 1, 2 i 4 ustawy Prawo oświatowe, a także współdziałają z rodzicami w realizacji obowiązków, o których mowa w art. 40 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 ustawy Prawo oświatowe;
- prowadzą ewidencję spełniania obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki.

2. Czynności składające się na kompetencję kontrolną dyrektora:

- kontrola wykonywania obowiązków rodziców/prawnych opiekunów w zakresie dopełnienia przez nich czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły oraz zapewnienia regularnego uczęszczania na zajęcia szkolne;
- podejmowanie działań o charakterze wychowawczym, zmierzających do zapewnienia regularnego uczęszczania ucznia na zajęcia szkolne;
- wysłanie do rodziców/ opiekunów prawnych ucznia wezwania o wyjaśnienie w ciągu 7 dni przyczyn nieobecności z zaznaczenie, że w przypadku dalszego niewykonywania obowiązku zostanie wystosowane upomnienie z kosztami upomnienia, aż do wszczęcia egzekucji administracyjnej z nałożeniem grzywny w celu przymuszenia;
- współdziałanie z rodzicami/prawnymi opiekunami w zakresie zapewnienia dziecku warunków umożliwiających mu przygotowanie się do zajęć szkolnych, a w przypadku spełniania obowiązku poza szkołą na podstawie zezwolenia – w zakresie zapewnienia dziecku warunków nauki określonych w zezwoleniu;
- prowadzenie ewidencji spełniania obowiązku szkolnego i nauki przez uczniów oraz wysyłanie do burmistrza gminy (burmistrza prezydenta miasta), na terenie której mieszka uczeń, który nie ukończył 18 lat zawiadomienia o nieregularnym uczęszczaniu na obowiązkowe zajęcia szkolne.

VI. Czynności przedegzekucyjne podejmowane przez dyrektorów szkół.

1. **Wystosowanie upomnienia** - zgodnie z art. 15 ustawy egzekucyjnej: adresatem upomnienia jest zobowiązany, w tym przypadku rodzic bądź opiekun prawny. Wymagana jest forma pisemna, zaś treść upomnienia to wezwanie do wykonania obowiązku, z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego. Dla celów dowodowych konieczne jest takie doręczenie upomnienia, aby można było ustalić dzień (datę), w którym doręczenie nastąpiło – czyli, w razie korzystania z drogi pocztowej, za zwrotnym potwierdzeniem odbioru;

2. **Wystawienie tytułu wykonawczego** - zgodnie z art. 26 § 1 i art. 27 ustawy egzekucyjnej w administracji: po upływie siedmiu dni, od dnia doręczenia upomnienia, wierzyciel może dokonać kolejnej czynności zmierzającej do zastosowania środka egzekucyjnego w postaci grzywny w celu przymuszenia. Jest nią wystawienie tytułu wykonawczego, o treści wyznaczonej w art. 27 § 1 ustawy egzekucyjnej.
3. **Wystąpienie z wnioskiem o wszczęcie egzekucji** - zgodnie z art. 26 § 1 i art. 28 ustawy egzekucyjnej w administracji: zgodnie z wymogiem art. 28 ustawy egzekucyjnej, ponieważ egzekucja dotyczy w omawianym przypadku obowiązku o charakterze niepieniężnym, dyrektor jako wierzyciel powinien wskazać we wniosku środek egzekucyjny, w postaci grzywny w celu przymuszenia – art.1a pkt 12a lit. b i art. 119 ustawy egzekucyjnej w administracji.
4. Wniosek oraz tytuł wykonawczy z załączonym dowodem doręczenia upomnienia składa się w Wydziale Oświaty.
5. W toku postępowania egzekucyjnego, prowadzonego przez organ egzekucyjny, dyrektor może występować z wnioskami i środkami procesowymi przysługującymi wierzycielowi, może zastosować zażalenie na postanowienia oraz występować z wnioskami o zawieszenie lub umorzenie postępowania egzekucyjnego.

VII. Zadania Wydziału Oświaty jako organu egzekucyjnego obowiązku nauki

Rolą organu egzekucyjnego jest doprowadzenie do wykonania obowiązku podlegającego egzekucji, czyli wymuszenie na rodzicach/prawnych opiekunach pożądanych zachowań dziecka lub samych rodziców, drogą zastosowania grzywny w celu przymuszenia.
Organ egzekucyjny podejmuje następujące działania w związku z nierealizowaniem obowiązku nauki:

- doręczenie rodzicom/ opiekunom prawnym absolwenta szkoły podstawowej/ ucznia mieszkającego na terenie gminy, pisemnego upomnienia wzywającego do spełniania obowiązku nauki;
- w przypadku braku spełnienia obowiązku nauki w ciągu 7 dni od daty doręczenia upomnienia wystawienie tytułu wykonawczego stosowanego w egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym;
- doręczenie zobowiązanemu odpisu tytułu wykonawczego oraz postanowienia o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia;
- wysokość grzywny w celu przymuszenia wynosi 200 zł;
- wysokość opłaty za wydanie postanowienia o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia wynosi 20 zł;
- koszty upomnienia wynoszą 16 zł.

VIII. W celu realizacji powyższego zadania ustala się następujące zasady i tryb postępowania.

1. Dyrektorzy szkoły zobowiązany są do współpracy z Miastem Zabrze w zakresie kontroli realizacji obowiązku szkolnego i nauki, ułatwiającej egzekucję tego obowiązku.
2. W przypadku nieregularnego uczęszczania na zajęcia szkolne ucznia szkoły ponadpodstawowej, dyrektor szkoły, po wyczerpaniu środków wychowawczych (kontakt z rodzicami, wyjaśnienie przyczyn nieuczęszczania do szkoły, pisemne wezwanie do uczęszczania do szkoły) informuje Wydział Oświaty o niespełnianiu obowiązku nauki przez ucznia.

IX. Informacje dodatkowe:

1. Zobowiązanemu – rodzicowi/opiekunowi prawnemu ucznia niespełniającego obowiązku szkolnego/obowiązku nauki – służy prawo zgłoszenia zarzutów i wniesienia zażalenia w sprawie prowadzenia całego postępowania egzekucyjnego (art. 33, 34 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji) oraz prawo wniesienia zażalenia na postanowienie o nałożeniu grzywny do organu egzekucyjnego (Prezydenta Miasta Zabrze).
2. W przypadku wykonania obowiązku określonego w tytule wykonawczym (regularnego posyłania dziecka do szkoły), nałożone, a nieuiszczone lub nieściągnięte grzywny w celu przymuszenia podlegają umorzeniu (art.125 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji).

Naczelnik
Wydziału Oświaty
mgr Ewa Wolnica